LIST APOŠTOLA PAVLA RIMANOM

3. časť (4,1–6,23)

Kapitoly 4, 5 a 6 môžeme chápať ako Pavlovo vysvetlenie troch rozmerov VIERY:

- **VIERA** v Božie odpustenie a povolanie k zbožšteniu
- **NÁDEJ** ako viera v to, že sa to týka aj mňa, neodvolateľne, že Boh ma neopustí, nezradí, nepodrazí a preto môžeme začať nový život v nádeji na to, že Boh aj splní, čo prisľúbil.
- **LÁSKA** ako uskutočnenie tohto všetkého v praxi. Bez nej viera nie je vierou v kresťanskom a pavlovskom zmysle slova.

„VIERA“ v nezaslúžený dar (4,1–25)

ZDANLIVÝ ROZPOR:

Príbeh Abraháma sa v listoch apoštolov spomína hneď dvakrát. A na prvý pohľad úplne opačne – až tak, že Martin Luther jednu z týchto verzií odmietol[1], pretože podľa neho odporovala Pavlovej vízii v liste Rimanom.

<u>Pavlova verzia:</u>

- „*Čo dosiahol Abrahám, náš praotec podľa tela? 2 Ak bol Abrahám ospravedlnený zo skutkov, má sa čím chváliť, ale nie pred Bohom. 3 Veď čo hovorí Písmo? "Abrahám uveril Bohu a počítalo sa mu to za spravodlivosť." 4 Kto pracuje, nedostáva odmenu z milosti, ale z podlžnosti. 5 Kto však nepracuje, ale verí v toho, ktorý ospravedlňuje bezbožného, tomu sa jeho viera počíta za spravodlivosť.* (Rom 4:1-5 SSV)“
- Abrahám je teda ospravedlnený čisto z viery z viery, bez skutkov.

<u>Jakubova verzia:</u>

- „*21 Nebol náš otec Abrahám ospravedlnený zo skutkov, keď obetoval na oltári svojho syna Izáka? 22 Vidíš, že viera spolupôsobila s jeho skutkami a že skutkami*

[1] … a nazval Jekubov list posmešne „slamenou epištolou“

dosiahla viera dokonalosť. [23] Tak sa splnilo Písmo, ktoré hovorí: "Abrahám uveril Bohu a to sa mu počítalo za spravodlivosť." A bol nazvaný Božím priateľom. [24] Vidíte, že človek je ospravedlnený zo skutkov, a nie iba z viery. (Jam 2:21-24 SSV)“

- Abrahám je teda ospravedlnený zo skutkov, sama viera na ospravedlnenie nestačí…

V skutočnosti ale Pavol aj Jakub hovoria o tom istom – len každý z nich odlišným spôsobom.

Poďme sa teda pozrieť na to podrobne!

Čo dosiahol Abrahám podľa tela?

„*Čo dosiahol Abrahám, náš praotec podľa tela?* (Rom 4:1 SSV)“

- **Prečo práve príklad Abraháma?**
  - „*Dôvody pre použitie Abraháma (1M 11:27-25:11) ako príkladu sú (1) preto, lebo Židia prikladali veľký význam svojmu rasovému pôvodu (Mt 3:9; J 8:33,37,39)*“ (KLR)[2]
  - Pavol sa preto rozhodol použiť osobu Abraháma ako „spojovací mostík“ medzi Židmi a pohanmi a to tým, že vysvetľuje, *kto* je v skutočnosti opravdivým potomkom Abraháma!
- **Pojem TELO a DUŠA** v Biblii:
  - „**TELO** (hebr. bášar) – označuje celého človeka. Človek JE telo, nie „má“ telo… napríklad: „*každý mesiac v novmesiaci a každý týždeň v sobotu príde sa každé telo klaňať pred moju tvár - hovorí Pán* (Isa 66:23 SSV)“; „*A každé telo bude vedieť, že ja, Pán, som vytiahol svoj meč z pošvy a už sa nevráti* (Eze 21:10 SSV)“; „*Potom vylejem svojho ducha na každé telo a budú prorokovať vaši synovia i vaše dcéry; vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia.* (Joe 3:1 SSV)““
  - **„DUŠA“** (hebr. *nefeš*) – takisto označuje celého človeka. Človek JE duša, nie „má“ dušu… napríklad: o vražde „*[5] Ale krv vašich duší budem vyhľadávať; budem ju vyhľadávať od každého zvieraťa a od každého človeka, aj keď je to brat, budem vyhľadávať dušu človeka.* (Gen 9:5 SSV)“; „*[15] To sú synovia Lie, ktorá ich porodila Jakubovi v sýrskej Mezopotámii, aj jeho dcéru Dinu. Spolu je teda jeho synov a dcér tridsaťtri duší.* (Gen 46:15 SSV)“; „*Všetkých duší, čo prišli s Jakubom do*

[2] „*[39] Odpovedali mu: "Naším otcom je Abrahám." Ježiš im povedal: "Keby ste boli Abrahámovými deťmi, robili by ste skutky Abrahámove.* (Joh 8:39 SSV)“

Egypta a pochádzajú z jeho bedier, okrem žien Jakubových synov, bolo spolu šesťdesiatšesť. (Gen 46:26 SSV)“[3]

- **ROZDIEL** medzi slovami „telo“ a „duša“:
  - **DUŠA** označuje **človeka z hľadiska BOHA** (ktorý je DUCH) ako toho, kto je stvorený Bohom, obdarovaný Bohom, povolaný žiť s Bohom.
  - **TELO** zase hľadí na človeka **z hľadiska jeho slabosti, porušenosti a hriešnosti**, ako na „prach zeme“, ktorý bez Boha nie je ničím, iba prachom, ktorý sa vracia do prachu…[4]

V tomto význame používa slovo „telo“ aj Pavol. Otázka teda v Pavlovej vete znie:

- **Čo dosiahol Abrahám ako človek, svojimi vlastnými zásluhami?**

SPÁSA JE DAR Z MILOSTI

Pavol na svoju otázku odpovedá:

- „***Ak bol Abrahám ospravedlnený zo skutkov***, (Rom 4:2 SSV)“ – „*Židovskí bádatelia vedeli, že Abrahám existoval pred Mojžišovým zákonom, no verili tomu, že zákon predvídal a dodržiaval (Sir 44:20[5] a Kniha Jubilejná 6:19; 15:1-2).*“ (KLR)
  - všimnime si ale, že text v Sir 44,20 nehovorí výslovne o Mojžišovom Zákone, ale o „Zákone Vznešeného“ – a práve o tomto večnom zákone Vznešeného, ktorého bol Mojžišov zákon len „tieňom“ (Kol 2,17), ide teraz Pavol hovoriť![6]
- „**má sa čím chváliť**” (Rom 4:2 SSV)“ – t. j. ak je to pravda, potom má niečo, čím by sa mohol chváliť, pretože:

---

[3] „*»Učinil Hospodin Bůh člověka z prachu země a vdechl v chřípě jeho dchnutí života, i byl člověk v duši živou«. Zde se nepraví, že člověk má duši, nýbrž že celý je duší, že jeho podstatou je duše. Kdo není duší, není člověkem. Je tedy duše vázána na tělo. Při smrti člověka umírá i duše. Izraelec si nedovede představit duši bez těla, jak si ji snaží představit Řek.*“ (Adolf Novotný)

[4] *základním protikladem biblickým je »tělo« a »duch«. Při tom však »duch« není v prvé řadě a ústředně vyšší složkou lidské bytosti, nýbrž je to *Duch Boží, Bůh ve svém přiklonění k člověku, označení svrchovanosti, svatosti, věčnosti Boží. »Tělo« pak není jen nějaká nižší složka lidské bytosti, nýbrž je to člověk ve své celosti, arci s důrazem na lidskou slabost, pomíjitelnost, nicotnost a [zejména v NZ] hříšnost v kontrastu k Bohu. »Tělo« a »Duch« jsou tedy do jisté míry totéž jako »člověk« a »Bůh«; nejde tu o dvojitosti nižší a vyšší složky v člověku, nýbrž o dvojitost mezi člověkem a Bohem. V Písmu se mluví arci také o »duši«, to však zpravidla není vůbec »složka« člověka, nýbrž jeho »oživenost«, to, co odlišuje živou bytost [i zvířecí! Gn 1,20n] od mrtvé; nelze tedy mluvit ani o »rozdělení« člověka na »tělo« a »duši«, nýbrž o tom, že jeden a týž člověk, který jest po stránce své pozemské povahy »tělem«, jakožto žijící jest »duší«; přitom je nejednou naznačeno, že tato oživenost je darem Božího »ducha života« [sr. Gn 2,7; 6,17; 7,15.22; Ž 104,29]*. (A. Novotný)

[5] „*[20] Abrahámovi, veľkému praotcovi mnohých národov, sa slávou nenašiel nik podobný, lebo plnil zákon Vznešeného, a preto s ním uzavrel zmluvu*. (Sir 44:20 SSV)“

[6] porov. aj napr.: „*[7] Povedali mu: "Prečo potom Mojžiš rozkázal dať priepustný list a prepustiť?" [8] Odpovedal im: "Mojžiš vám pre tvrdosť vášho srdca dovolil prepustiť vaše manželky; ale od počiatku to nebolo tak.* (Mat 19:7-8 SSV)“

- „***Kto pracuje, nedostáva odmenu z milosti, ale z podlžnosti***. (Rom 4:4 SSV)“ – a teda potom aj Abrahám si *zaslúžil* svoju spásu tým, že sa dodržiavaním zákona stal spravodlivým. Boh mu teda jeho vyvolením „vyplatil“ iba to, na čo mal Abrahám nárok a čo si svojim životom a konaním zaslúžil.
- **Táto predstava je ale absurdná už aj z pohľadu starozákonného**: „[8] *Veď sám seba nevykúpi nik, ani nezaplatí Bohu výkupné za seba.* [9] *Cena za vykúpenie života je príliš vysoká; nikdy nebude stačiť,* [10] *aby človek žil naveky a zánik neuzrel.* (Psa 49:8-10 SSV)“

- ***„Ale nie pred Bohom!“*** – a sme presne v téme Žalmu! Bez ohľadu na to, aký Abrahám bol a ako žil – **to, čo Boh ponúka, je príliš veľké na to, aby si to niekto mohol len tak „zaslúžiť“**:
  - 1) BOH OD NÁS NIČ NEPOTREBUJE a NIEČ PRE SEBA NEŽIADA: takže už vôbec predstava, že by som si od Boha mohol nejako „zaslúžiť“ a „kúpiť“ spásu a mať tak na ňu nárok, je absurdná.
  - 2) ZBOŽŠTENIE JE „PRÍLIŠ DRAHÉ“… – aj keby som mohol Bohu nejako zaplatiť niečím, čo Boh potrebuje – nikdy nie som schopný ponúknuť niečo také, čo by „vyvážilo“ to, čo ponúka a dáva Boh: ZBOŽŠTENIE.
- „***Kto však nepracuje, ale verí v toho, ktorý ospravedlňuje bezbožného, tomu sa jeho viera počíta za spravodlivosť***. (Rom 4:5 SSV)“ a pridáva: „*Veď aj Dávid blahoslaví človeka, ktorému Boh počíta spravodlivosť bez skutkov:* [7] *Blahoslavení tí, ktorým sa odpustili neprávosti a sú oslobodení od hriechov.* [8] *Blahoslavený človek, ktorému Pán hriech nepripočíta.* (Rom 4:6-8 SSV)“ – Boh ale dáva svoj **DAR BEZPODMIENEČNE A ZADARMO**, pretože je to DAR! Preto ho nepodmieňuje ničím, ponúka ho každému človekovi: „[9] *Choďte preto na rázcestia a všetkých, čo nájdete, zavolajte na svadbu.”* [10] *Sluhovia vyšli na cesty a zhromaždili všetkých, ktorých našli, zlých aj dobrých; a svadobná sieň sa naplnila hosťami.* (Mat 22:9-10 SSV)“
  - **Tento dar tak v sebe obsahuje** implicitne bezpodmienečné a nezaslúžené **ODPUSTENIE HRIECHOV** zo strany Boha, ktorý „*v minulosti prehliadal predošlé hriechy* [26] *vo svojej božskej zhovievavosti…* (Rom 3:25-26 SSV)“
  - a **súčasne POZVANIE K „OSPRAVODLIVENIU“ – ZBOŽŠTENIU**. Môžeme pokračovať Pavlovou vetou: „*…aby v tomto čase ukázal svoju spravodlivosť: že sám je spravodlivý a že ospravedlňuje toho, kto verí v Ježiša.* (Rom 3:26 SSV)“ – znova si všimnime, že Pavol nehovorí o „spravodlivosti“ len ako o nejakom „mravnom stave“, ale používa ju v jej SZ význame: Boh JE spravodlivý (= svätý, dokonalý, božský) a robí takým každého, kto v Neho uverí.

ZÁVER č. 1: SPÁSA (ospravodlivenie, zbožštenie,…) je niečo, čo si nemôžeme zaslúžiť. Je to niečo priveľké na to, aby sme za to Bohu zaplatili. Naopak, naše hriechy a náš život bez Boha je skôr „okrádanie“ Boha a práca proti Bohu. Ale **Boh sa rozhodol napriek tomu svoje dary ponúknuť úplne zadarmo a bezpodmienečne a to každému človekovi, bez rozdielu.** Nikto si tak nemusí (a ani nemôže) tento dar *najprv* nejako „zaslúžiť“…

Spása prijatá jedine z viery

- „[9] ***Vzťahuje sa toto blahoslavenstvo len na obrezaných, alebo aj na neobrezaných?*** *Veď hovoríme: "Abrahámovi sa viera počítala za spravodlivosť."* [10] *A ako sa mu počítala? Obrezanému, či neobrezanému? Nie obrezanému, ale neobrezanému.* (Rom 4:9-10 SSV)“ – Vieme, že Abrahám bol *najprv* Bohom povolaný – a *až potom*, na znak tohto vyvolenia, prijal obriezku ako znak zmluvy medzi sebou a Bohom.[7]
    - Takže **NIE obriezka ako *predpoklad vyvolenia*, ale ako *potvrdenie vyvolenia*!**
    - **Pavol to hneď vzápätí aj vysvetľuje**: „[11] *Znak obriezky dostal ako pečať spravodlivosti z viery, ktorú mal už ako neobrezaný, aby bol otcom všetkých, čo veria ako neobrezaní, aby sa im počítala spravodlivosť,* [12] *aj otcom obrezaných, ktorí nie sú len obrezaní, ale aj kráčajú v šľapajach viery nášho otca Abraháma, ktorú mal už ako neobrezaný.* (Rom 4:11-12 SSV)“
- „[13] **Veď Abrahám ani jeho potomstvo nedostali prisľúbenie, že budú dedičmi sveta skrze zákon, ale skrze spravodlivosť z viery**. [14] *Lebo ak sú dedičmi tí, čo sú zo zákona, potom je viera zbytočná a prisľúbenie zmarené.* [15] *Zákon totiž vyvoláva hnev; ale kde niet Zákona, niet ani priestupku.* (Rom 4:13-14 SSV)“
    - **„DEDIČIA SVETA“** – Pavol hovorí o spáse. **Zákon ale spásu neponúka**. Ponúka iba: *„aby ste mohli žiť a aby vám bolo dobre, aby sa predĺžili vaše dni v krajine, ktorú budete vlastniť.* (Deu 5:33 SSV)“
        - **Ak by sa dala spása získať *dodržaním Zákona*, potom by nebolo potrebné uveriť Bohu** – a, pozor!, práve <u>tu je jeden zo základov Pavlovho chápania slova „VIERA“</u>!!![8]

---

[7] *Potom Pán hovoril Abrahámovi: "Ale aj ty zachovaj moju zmluvu, ty aj tvoje potomstvo po tebe vo všetkých pokoleniach!* [10] *Toto je moja zmluva medzi mnou a vami a medzi tvojím potomstvom po tebe, ktorú zachováte: Nech je obrezaný každý z vás, kto je mužského pohlavia!* (Gen 17:9-10 SSV)

[8] Len na ilustráciu: Na spásu je potrebná HLBOKÁ A BYTOSTNÁ VNÚTORNÁ PREMENA, ako hovorí Ježiš: „[7] *Nečuduj sa, že som ti povedal: Musíte sa znova narodiť.* (Joh 3:7 SSV)“ Na takúto premenu dodržiavanie zákona nestačí. Na takúto premenu je potrebná opravdivá viera v zmysle: *„Výraz „viera“ v SZ znamenal oddanosť, vernosť alebo dôveryhodnosť a bol opisom Božej prirodzenosti, nie našej. Vychádzal z hebrejského výrazu (emun, emunah), ktorý znamenal „byť si istým alebo byť vyrovnaným“.*“ (KLR) – čiže hlboké, vnútorné stotožnenie sa s niečím. Ak sa teda

- **Samozrejme, „dodržanie niečoho“, čo nám je zvonka „nariadené“, nás ale nerobí takými, ako Boh**! To je naozaj absurdná predstava!

- ***„[16] Preto z viery, aby to bolo z milosti, aby prisľúbenie trvale platilo pre všetko potomstvo****: nielen pre to, čo je zo zákona, ale aj pre to, čo je z Abrahámovej viery - on je otcom nás všetkých, [17] ako je napísané: "Ustanovil som ťa za otca mnohých národov" - pred Bohom, ktorému uveril a ktorý oživuje mŕtvych a volá k bytiu to, čoho niet*. (Rom 4:13-17 SSV)**“**
  - **Bez ohľadu na to, či je Žid, ktorý pozná Zákon, alebo pohan, ktorý ho nepozná –** spása sa dá prijať len a jedine aktom UVERENIA a ako taká je (Pavol to zase zdôrazňuje) darovaná Bohom nezaslúžene a zadarmo.

<u>ZÁVER č. 2</u>: **ABRAHÁM je otcom všetkých, ktorí UVERILI** – nielen Židov! Je otcom „mnohých národov“, nielen jedného národa svojho „fyzického potomstva“. A táto príbuznosť s Abrahámom sa odvíja práve od aktu UVERENIA BOHU.

- **Posolstvo kresťanom v Ríme tak bolo jasné**: Všetci sme jedna Božia rodina! Všetci sme potomstvo Abraháma. Fakt, že niekto je Žid a pozná zákon a niekto je pohan a nepozná ho, nemá žiaden význam, je zanedbateľný!

„[23] A nielen kvôli nemu bolo napísané: "Počítalo sa mu to," [24] ale aj kvôli nám. **Bude sa to počítať aj nám, čo veríme v toho, ktorý vzkriesil z mŕtvych Ježiša,** *nášho Pána, [25] vydaného za naše hriechy a vzkrieseného pre naše ospravedlnenie*. (Rom 4:23-25 SSV)“

- Znova si to všimnime:
  - **NIE viera v Ježiša Krista napríklad ako v svojho „osobného spasiteľa“,…**
  - … **ale VIERA V BOHA AKO TAKÉHO** – ktorá, podľa Pavla, bola a je **prístupná všetkým ľuďom, všetkých čias a všetkých národov – vrátane Abraháma**, ktorý síce Krista nepoznal, nepoznal ani Mojžiša a jeho Zákon, ale POZNAL BOHA, UVERIL BOHU – a to stačilo!

---

starozákonný Žid spasil, tak nie preto, že navonok dodržiaval Zákon a tak si „zaslúžil“ odmenu Neba (to sa ani nedá), ale preto, že UVERIL Bohu a usiloval sa BYŤ spravodlivým vnútorne a bytostne – a tak sa z Božej darovanej milosti „večného života“ aj naozaj zmocnil!

„NÁDEJ“ v Božiu vernosť (5,1–21)

- „*A tak **ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom** skrze nášho Pána Ježiša Krista*. (Rom 5:1 SSV)“
    - Ako hovorí sv. Ján: „*17 Láska v nás je dokonalá v tom, že **máme dôveru v deň súdu**, lebo ako je on, tak sme aj my na tomto svete. 18 V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske.* (1Jo 4:17-18 SSV)“
    - **Nemusíme mať strach z Boha** a z toho, že by nás Boh zavrhol, alebo potrestal.
        - „18 Ale to všetko je od Boha, ktorý **nás skrze Krista zmieril so sebou** a zveril nám službu zmierenia. 19 Veď v Kristovi **Boh zmieril svet so sebou** a nepočítal ľuďom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia. (2Co 5:18-19 SSV)“ – naopak, **JE TO BOH, ktorý volá a nalieha smerom k nám, ľuďom, aby sme sa aj my zmierili s Bohom**, ktorý nás miluje a odpúšťa nám: „*Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!* (2Co 5:20 SSV)“

Pavol uvádza **pádne dôvody tejto dôvery**:

- „*Veď **Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných**, keď sme boli ešte bezmocní. 7 Sotvakto zomrie za spravodlivého; hoci za dobrého by sa azda niekto odhodlal umrieť. 8 Ale Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že **Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici.** 9 Tým skôr sa teda skrze neho zachránime od hnevu teraz, keď sme už ospravedlnení jeho krvou! 10 Lebo ak **sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi**, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom.* (Rom 5:6-10 SSV)“
    - P.S.: **Za zmienku stojí posledná veta, ktorá znova zdôrazňuje oba aspekty VIERY**:
        - ZMIERENÍ S BOHOM – to je **„VYKÚPENIE“**, čiže dar odpustenia hriechov a prijatie späť zo strany Boha.
        - **SPASENÍ** ŽIVOTOM – to je potom cieľ: byť zachránení od Pekla tým, že prijmeme Boží život a teda zbožštenie.
- „*Preto **ako skrze jedného človeka vstúpil do tohoto sveta hriech** a skrze hriech smrť, tak aj smrť prešla na všetkých ľudí, lebo všetci zhrešili.14 No smrť panovala od Adama až po Mojžiša aj nad tými, ktorí nespáchali priestupok podobný Adamovmu: on je predobrazom toho, ktorý mal prísť.* (Rom 5:12.14 SSV)“

- Inými slovami: Život bez Boha a nie podľa Boha = SMRŤ a to je niečo, čo sme zdedili po predkoch.

- *„17 Lebo ak previnením jedného skrze jedného zavládla smrť,* ***tým skôr skrze jedného, Ježiša Krista, budú v živote kraľovať tí, čo dostávajú hojnosť milosti a darovanej spravodlivosti****.* (Rom 5:17 SSV)“; *„18 Teda* ***ako previnenie jedného*** *prinieslo odsúdenie všetkým ľuďom,* ***tak spravodlivosť jedného*** *priniesla všetkým ľuďom ospravedlnenie a život. 19 Lebo* ***ako sa neposlušnosťou jedného*** *človeka mnohí stali hriešnikmi,* ***tak zasa poslušnosťou jedného*** *sa mnohí stanú spravodlivými*. (Rom 5:18-19 SSV)“
  - Inými slovami: Boh naproti tomu svojim skutkom lásky a sebaobety v Kristovi vytvoril akoby „opačný precedens“, preklenul priepasť, ktorú človek medzi sebou a Bohom svojim hriechom a neverou vytvoril a napriek ľudskému hriechu tým otvoril bránu človekovi k späť, k ŽIVOTU.
    - *„Kontextuálny dôraz (v. 15-19) je to, že* ***jeden skutok zapríčinil smrť (Adam) a jeden skutok priniesol život (Ježiš).*** *No Boh tak rozvíja svoj vzťah k ľuďom, že ľudská reakcia je rozhodujúcim aspektom „stratenosti“ a „ospravedlnenia“.* ***Ľudia sa rozhodnutím svojej vôle podieľajú na svojom budúcom údele! Naďalej sa rozhodujú, či budú hrešiť alebo si vyberú Krista. Nemôžu tieto dve voľby ovplyvniť, no rozhodnutím svojej vôle ukazujú, pre ktorú z nich sa rozhodli!*** “ (KLR)

Preto nádej nezahanbuje!

„A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. 2 Skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrvávame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu. 3 A nielen to: chválime sa aj súženiami, veď vieme, že súženie prináša trpezlivosť, 4 trpezlivosť osvedčenú čnosť a osvedčená čnosť zasa nádej. 5 A nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali. (Rom 5:1-5 SSV)“

- **Uverili sme v Boží dar**.
- **Na základe toho sme radikálne zmenili svoje životy** – už nevyhľadávame „pohodlie“, ale vítame dokonca aj utrpenie a súženie ako nástroj našej premeny a zdokonalenia (podobne ako u Krista[9]):

---

[9] *„10 Veď sa patrilo, aby ten, pre ktorého je všetko a skrze ktorého je všetko, ktorý priviedol mnoho synov do slávy, zdokonalil pôvodcu ich spásy utrpením.* (Heb 2:10 SSV)“; resp.: o nás, ľuďoch: *„7 Je na vašu nápravu, čo znášate. Boh s vami zaobchádza ako so synmi. A ktorého syna by otec nekarhal? 8 Ak ste mimo výchovy, na ktorej dostali účasť všetci, potom ste nemanželské deti, a nie synovia! 9 A potom aj naši telesní otcovia nás vychovávali a vážili sme si ich. Nepodriadime sa tým viac Otcovi duchov a budeme žiť?! 10 A oni nás karhali na krátky čas a tak, ako sa im videlo, on však*

- **Súženie prináša trpezlivosť** – presnejšie „VYTRVALOSŤ (gr. *hypomoné*): – vo viere, v nastúpenom spôsobe života… Jeho prekonávaním sa v tomto všetkom upevňujeme
- **Trpezlivosť osvedčenú čnosť** – gr. *dokimé*, dôkaz niečoho, osvedčenie. Práve naša vytrvalosť je dôkazom, že naša VIERA je OPRAVDIVÁ.
- **A čnosť zase nádej** – nádej na večný život v Bohu.
  - **Táto nádej je založená na tom, že naše úsilie a námaha nebudú márne**, pretože:
    - **MY sme uverili a robíme, čo nám Boh ukazuje;…**
    - **… a Boh nás neodmietne, má preto zmysel usilovať sa** o čestnosť, spravodlivosť a dokonalosť aj keď to bolí a vyžaduje od nás obetu a podstúpenie utrpenia, pretože **V KRISTOVI MÁME ISTOTU**, že svoj cieľ v Bohu a skrze Boha aj isto dosiahneme!
  - **Nie sme preto nejakí „hlupáci“, ktorí by sa mali hanbiť za to, že sa snažia byť čestní a spravodliví a dokonalí uprostred sveta**, ktorý sa im za to akurát tak vysmieva a vyznáva úplne opačné hodnoty…

„LÁSKA“ ako nový model života (6,1–23)

<u>A TU SA DOSTÁVAME K PAVLOVMU CHÁPANIU POJMU „VIERA“:</u>

- **„***Nie sme spasení, ospravedlnení, ani nám nebolo dané spravodlivé postavenie na základe našich skutkov, ale sme vykúpení preto, aby sme konali dobré skutky (Ef 2:8-9 a 10; Jak a 1 Jána).* ***Spásonosná viera je mentálnym súhlasom*** *(súborom právd),* ***dobrovoľným záväzkom*** *(rozhodnutím),* ***morálnym životom*** *(životným štýlom) a* ***primárnym vzťahom*** *(prijímaním osoby).***“** (KLR)

Obzretie sa naspäť…

Presne toto sme videli už na Abrahámovi:

- Abrahám UVERÍ BOHU a prijíma Jeho sľub a vyvolenie.

---

kvôli tomu, čo je užitočné, aby sme mali účasť na jeho svätosti. [11] *Pravda, každá výchova v prítomnosti sa nezdá radostná, ale krušná; neskôr však prináša upokojujúce ovocie spravodlivosti tým, ktorých ona vycvičila*. (Heb 12:7-11 SSV)“

- Na základe toho ROBÍ podľa tejto svojej viery.
- VERNOSŤ BOHU (a BLAHO POTOMSTVA) si pritom váži viac, ako svoj osobný prospech:
    - Boh sa nakoniec nezaväzuje jemu, ale jeho potomstvu, „[5] *Nedal mu v nej ani na stopu nohy dedičstva, ale sľúbil, že mu ju dá do vlastníctva a po ňom jeho potomstvu, hoci nemal syna.* (Act 7:5 SSV)“
    - Napriek tomu to Abrahám nevzdáva a rozhodne sa UPREDNOSTNIŤ „BYŤ“ – byť dokonalý, verný Bohu a Jeho plánu, ku ktorého naplneniu ho Boh pozval – pred „MAŤ“ svätý pokoj a žiť a užívať si svoj majetok v pokoji doma v kruhu svojho príbuzenstva…
- **Abrahám tak stelesňuje Boží univerzálny plán spásy**, **ktorým sa Boh obracia na všetkých ľudí všetkých čias a všetkých národov** a ktorý je dostupný a ktorý Boh ponúka každému človekovi kdekoľvek na svete: UVERIŤ v „niečo viac“ (= Boh) a na základe toho si toto „niečo viac“ vyvoliť (= spravodlivosť, svätosť, dokonalosť…)
    - **Všetci, ktorí akokoľvek a kdekoľvek takto Bohu uverili,** sa skrze vieru stali Abrahámovými potomkami v tomto akte viery.

A sme pri Jakubovi!

- V tejto chvíli sme pri Jakubovi, ktorý hovorí: „[14] *Bratia moji, čo osoží, keď niekto hovorí, že má vieru, ale nemá skutky? Môže ho taká viera spasiť?* [15] *Ak je brat alebo sestra bez šiat a chýba im každodenná obživa* [16] *a niekto z vás by im povedal: "Choďte v pokoji! Zohrejte sa a najedzte sa!", ale nedali by ste im, čo potrebujú pre telo, čo to osoží?!* [17] *Tak aj viera: ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva.* [18] *Ale niekto povie: "Ty máš vieru a ja mám skutky." Ukáž mi svoju vieru bez skutkov a ja ti zo svojich skutkov ukážem vieru.* [19] *Veríš, že Boh je jeden? Dobre robíš. Ale aj diabli veria, a trasú sa!* [20] *Chceš vedieť, márnivý človeče, že viera bez skutkov je neúčinná?* [21] *Nebol náš otec Abrahám ospravedlnený zo skutkov, keď obetoval na oltári svojho syna Izáka?* [22] *Vidíš, že viera spolupôsobila s jeho skutkami a že skutkami dosiahla viera dokonalosť.* [23] *Tak sa splnilo Písmo, ktoré hovorí: "Abrahám uveril Bohu a to sa mu počítalo za spravodlivosť." A bol nazvaný Božím priateľom.* [24] *Vidíte, že človek je ospravedlnený zo skutkov, a nie iba z viery.* [25] *A nebola podobne ospravedlnená zo skutkov aj neviestka Rachab, keď prijala poslov a poslala ich inou cestou?* [26] *Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov.* (Jam 2:14-26 SSV)“
- **Boh človekovi odpúšťa hriech**.

- **Boh povoláva k zbožšteniu** – čiže k spravodlivosti (podobnosti s Bohom), ktorá je podmienkou tohto zbožštenia.
- **UVERIŤ potom v Božie odpustenie a povolanie má zmysle len vtedy, ak tento dar aj prijmeme** – a teda podľa neho aj konáme.
    - LEN UVERIŤ v Božie odpustenie – a to bez následnej premeny života – nemá žiaden zmysel a význam… **Aký zmysel má *uveriť* v dar, ale *neprijať* ho?** Ak Boží dar neprijmeme, potom je jedno, či sme uverili, alebo nie, výsledok je rovnaký:
        - **AJ DIABLI VERIA** – ale pretože dar neprijali a odmietli ho, je im ich viera figu platná.
        - **NAOPAK, ABRAHÁM** uveril a následne konal podľa toho, čomu uveril a uprednostnil Boha, Jeho plán a zámery a Jeho prísľub pred svojim osobným pohodlím a prospechom. Tak sa stal spravodlivým a získal Boží dar, zbožštenie.
        - **BEZ TOHO ALE VIERA OSTÁVA MŔTVA**…
        - **Niečo také ale ani PAVOL za vieru (v kresťanskom zmysle slova) naozaj NEPOVAŽUJE!**

Pavlova požiadavka znovuzrodenia:

Základ Pavlovho výkladu v tejto kapitole by sa dal zhrnúť do slov:

- **Ak niečo MILUJEME, nemôžeme to súčasne NENÁVIDIEŤ**. Ak niečo PRIJÍMAME, nemôžeme to súčasne aj ODMIETAŤ.
- **Boh nám ponúka možnosť BYŤ BOŽÍMI DEŤMI**
    - – a **UVERIŤ TOMU** (v kresťanskom zmysle slova, tak, ako to vysvetľuje Jakub) **znamená ja SKUTOČNE PRIJAŤ túto novú identitu a nový životný štýl!**
- **INAK TO NIE JE VIERA** – aspoň nie tak, ako ju chápe Pavol!

<u>KROK ZA KROKOM:</u>

- *„**Čo teda povieme? Budeme zotrvávať v hriechu, aby sa rozhojnila milosť?** [2] Vonkoncom nie!* (Rom 6:1-2 SSV)“ – Pavol vysvetľoval, že čím väčší je hriech človeka, tým väčšie je aj Božie odpustenie a tým väčšia je aj Božia milosť. Ale ich **cieľom je ZMENA ČLOVEKA** – a preto je táto predstava naozaj **absurdná**…
- *„**VEĎ SME ZOMRELI HRIECHU! AKO BY SME V ŇOM EŠTE MOHLI ŽIŤ**? [3] Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? [4] Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme*

tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. (Rom 6:2-4 SSV)“ – **toto je kľúčová vec!**

- **Byť OSPRAVODLIVENÝ znamená byť skutočne OSLOBODENÝ OD HRIECHU!**
  - **Z jednej strany Božou milosťou**, ktorá nám dáva silu a schopnosť žiť novým životom;
  - **z druhej strany našim vlastným rozhodnutím nasledovať Krista** a spoločne s Ním konať ako On: *„Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhoďme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, [2] s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a završiteľa viery. On namiesto radosti, ktorá sa mu núkala, vzal na seba kríž, pohrdol potupou a sedí po pravici Božieho trónu.* (Heb 12:1-2 SSV)“
  - **Takže žiadne Lutherovo:** *„Buď hriešnik a smelo hreš, ale ešte smelšie ver a raduj sa v Kristovi… žiaden hriech nás nemôže oddeliť od Baránka, ani keby som smilnil a vraždil tisíckrát za deň!“ (Martin Luther, List Melanchtonovi, 1. 8. 1521)***!!!**

- *„**Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní**.* (Rom 6:5 SSV)“ – požiadavka pripodobniť sa Kristovi vi všetkom – a teda aj vo vernosti Otcovi až „na smrť“, je kľúčová podmienka spásy!
  - Alebo SME ako Kristus – a potom VO VŠETKOM;
  - alebo NIE SME ako Kristus – a potom V NIČOM!
- *„Veď **vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu**.* (Rom 6:6 SSV)“
  - Viera plodí NOVÉ MYSLENIE (metanoia).
  - Práva vďaka nemu už nemusíme a ani nemáme a nemôžeme byť otrokmi hriechu:
    - **HRIECH je vo svojej podstate tiež ovocím VIERY**:
      - v to, že Boh nejestvuje
      - a ak jestvuje, treba sa ho skôr báť
      - a ak aj odpúšťa a netreba sa ho báť, jeho ponuka za moc nestojí a neoplatí sa žiť podľa neho.[10]
      - A pretože človek VŽDY KONÁ TO, O ČOM JE PRESVEDČENÝ, je otrokom svojho myslenia a z neho plynúcich návykov, ktoré pokladá za správne.

---

[10] porov. Ivo Toman (motivačný rečník): *„Poviem o tom, čo má podľa mňa vplyv na úspech, čo vôbec a čo ich privedie k neúspechu, a aj tak to veľa ľudí robí. Napríklad poctivosť nemá vplyv na úspech. Veľa ľudí si myslí, že keď sa prizná, bude mať menší trest. Ale to priviedlo veľa ľudí na popravisko.* ***K úspechu musíte nájsť svoje nespravodlivé výhody****, nad tým však ľudia vôbec nepremýšľajú. Všetci hovoria o spravodlivosti, ale tá neexistuje.“*

- **V KRISTOVI nám ale Boh dal dôvod na úplne iné presvedčenie:**
    - Boh jestvuje
    - Odpúšťa nám, zadarmo a bezpodmienečne a volá nás k sebe
    - Ponúka nám ZBOŽŠTENIE a to naozaj stojí za to!
    - A pretože človek VŽDY KONÁ TO, O ČOM JE PRESVEDČENÝ, METANOIA, ktorá je hlbokou zmenou nášho myslenia, spôsobuje, že:
        - náš „starý človek“ s jeho vierou, spôsobom myslenia a životnými návykmi zomiera,…
        - … a s ním zomierame aj hriechu, ktorému slúžil a otročil…
        - … a naopak, rodí sa v nás „nový človek“, nová osobnosť s novým presvedčením, novým myslením a budujúca nové životné návyky (čnosti)

- „***Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.*** (Rom 6:7 SSV)“ – VIERA teda nutne musí viesť k takejto smrti nášho starého JA – inak to nie je viera!
    - Pavol preto kladie vedľa seba „ospravedlnenie z viery“ a „ospravedlnenie zo zomretia“ ako samozrejmé synonymá…
- „*8 Ale **ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť**. 9 Veď vieme, že Kristus vzkriesený z mŕtvych už neumiera, smrť nad ním už nepanuje. 10 Lebo **keď zomrel, zomrel raz navždy hriechu, ale keď žije, žije Bohu**. 11 Tak zmýšľajte o sebe aj vy: že ste mŕtvi hriechu a žijete Bohu v Kristovi Ježišovi.* (Rom 6:8-11 SSV)“
    - **Kristus zomrel hriechu – tým, že mu nepodľahol** a radšej zomrel, než by zhrešil[11].
        - **Tým hriech navždy porazil** – je oslávený a hriech už nad Ním nemá žiadnu moc. Už viac žiadne pokušenie, ani nič podobné…!
    - **Toto je cesta, ktorú Kristus ako človek prešliapal pre všetkých ľudí**: vízia nielen *odporovanie hriechu* až do krvi,[12] ale **NÁDEJ na konečné víťazstvo v Bohu**[13]!
- „*12 **Nech teda nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele**, žeby ste sa poddávali jeho žiadostiam, 13 ani nevydávajte svoje údy hriechu za nástroj neprávosti, ale oddajte sa Bohu ako živí, čo vstali z mŕtvych, a svoje údy dajte Bohu za nástroj spravodlivosti. 14 **A hriech už nebude panovať nad vami, lebo nie ste pod zákonom, ale pod milosťou**.* (Rom 6:12-14 SSV)“
    - Záverečné pozvanie. Naozaj opustiť hriech!

---

[11] „*42 "Otče, ak chceš, vezmi odo mňa tento kalich! No nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane!"* (Luk 22:42 SSV)“

[12] „*V boji proti hriechu ste ešte neodporovali až do krvi.* (Heb 12:4 SSV)“

[13] „*16 Už nebudú hladovať ani žízniť, nebude na nich dorážať ani slnko, ani iná horúčosť, 17 lebo Baránok, čo je v strede pred trÓnom, bude ich pásť a privedie ich k prameňom vôd života. A Boh im zotrie z očí každú slzu.*" (Rev 7:16-17 SSV)“

- A potom zase **ZÁKON verzus MILOSŤ**:
  - **ZÁKON** sám o sebe veci **iba nariaďuje**, ale silu k splneniu nedáva.
    - Tým, že nám ich stále dáva pred oči, nás na ne upozorňuje – a akoby nás **sám pokúšal** „zakázaným ovocím“
    - Okrem toho **nedáva nijaký veľký *dôvod***, prečo by sme mali zachovávať a dodržiavať niečo, čo je v rozpore s našoim presvedčením a *vierou v hriech*…
  - ALE MILOSŤ **dáva aj dôvod** (odpustenie a zbožštenie), **aj silu** (Duch Svätý, Božia láska)[14].

<u>ZÁVEREČNÉ PAVLOVE ZOPAKOVANIE:</u>

Pavol považuje to, čo hovorí, za kľúčovo dôležité – a preto to ešte raz opakuje, aby sa to jeho poslucháčom pevne vrylo do pamäti:

*„16 Neviete, že **komu sa dávate za otrokov a poslúchate ho, ste otrokmi toho, koho poslúchate**:*

- *či hriechu na smrť,*
- *alebo poslušnosti pre spravodlivosť?*

*17 No vďaka Bohu, že **hoci ste boli otrokmi hriechu**, zo srdca ste sa podriadili tomu učeniu, do ktorého ste boli uvedení, 18 a **oslobodení od hriechu stali ste sa služobníkmi spravodlivosti**.* (Rom 6:16-18 SSV)“

Všimnime si: **„Služobníkmi spravodlivosti“** – teda svätosti, dokonalosti ako nového zmyslu svojho života!

ZÁVER:

Tieto tri kapitoly Pavla z listu Rimanom by sme mohli zakončiť jeho slovami z iného listu, Korinťanom:

„*13 **A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska**.* (1Co 13:13 SSV)“

- **VIERA** v Božiu milosť a odpustenie (vykúpenie)

---

[14] *„Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali.* (Rom 5:5 SSV)“

- **NÁDEJ**, že to stojí za to a Boh to dáva aj mne
- **LÁSKA**, ktorá je cieľom – úplná premena človeka, zomretie hriechu a znovuzrodenie pre spravodlivosť. Toto je cieľ, preto je láska najväčšia a bez nej (ako naznačuje aj Jakub, keď zdôrazňuje skutky, čiže lásku[15]) je VIERA NEÚPLNÁ a teda vlastne „mŕtva“: „*Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal.* [2] *A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol.* [3] *A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo.* (1Co 13:1-3 SSV)“

VIERA v Pavlovom zmysle slova značí presne toto: Uveriť Bohu a následne sa zamilovať do Boha i do „spravodlivosti“ a svoj život úplne podriadiť tomuto cieľu.

Nie je to teda ani zďaleka len nejaká „viera v tom, že Boh mi odpustil hriechy“, ako sa, zrejme domnieval Martin Luther a dodnes domnievajú mnohí protestanti (a v praxi aj mnohí „katolíci“ ☺)**…**

Do praxe:

- **Hriechy proti Duchu Svätému** – veľmi dobre reprezentujú oba aspekty viery:
  - NEVERA V BOŽIU MILOSŤ A ODPUSTENIE:
    - „**Odporovať poznanej zjavenej pravde**“
    - „**Pochybovať o Božom milosrdenstve a zúfať si**“
    - „**Závidieť blížnemu Božiu milosť**“
  - VIERA – ALE BEZ ZMENY ŽIVOTA:
    - „**Opovážlivo sa spoliehať na Božie milosrdenstvo**“
    - „**Zatvrdzovať si srdce proti spasiteľnému napomenutiu**“
    - „**Tvrdošijne zotrvávať v nekajúcnosti**“
- **A znova KRESŤANSTVO V TROCH KROKOCH**:
  - „***Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom.***“ (Sv. Irenej z Lyonu)
    - **Veríš, že môžeš byť ako Boh?** (= VIERA v Boží dar mne, hriešnikovi)

---

[15] „*Vo veľkej literatúre všetkých rozvinutých kultúr je ľúbiť slovesom. Reaktívni ľudia z toho urobili cit. Ich vedú city. Hollywood nás podľa scenára naučil veriť, že nie sme zodpovední, že sme produktom našich citov. Ale hollywoodsky scenár nepopisuje skutočnosť. Ak city kontrolujú naše konanie, je to preto, lebo sme sa vzdali našej zodpovednosti a dali sme im na to plnú moc. Proaktívni ľudia chápu lásku ako sloveso. Ľúbiť, to je niečo čo robíte: obete, ktoré prinášate, dávate seba ako tá matka, ktorá privedie na svet novonarodenca. Ak chcete študovať lásku, tak študujte tých, ktorí sa obetujú pre druhých, dokonca aj pre tých, ktorí sú zlí alebo ktorí lásku neopätujú.*“ (Stephen R. Covey)

- **Chceš byť ako Boh?** (= NÁDEJ, čiže VIERA v to, že tento dar naozaj stojí za to)
- **Buď ako Boh!** (= LÁSKA, čiže VIERA zavŕšená prijatím tohto daru, bez ktorého prijatia sama viera stráca zmysel) – a to znamená:
    - **SVÄTOSŤ –** čiže „BYŤ“ dokonalý, spravodlivý, byť láskou ako Boh… **ako zmysel života.**
    - **JEDNOTA LÁSKY –** „BYŤ“ v Bohu a Boh v nás a tvoriť s Ním hlbokú jednotu spoločenstva – **tiež ako zmysel života**.

<u>OTÁZKA</u>: **Uverili sme v Krista týmto Pavlovským spôsobom**? A ak nie, čo nám v tom bráni? Ako to odstrániť?

- „*24 "Usilujte sa vojsť tesnou bránou, lebo hovorím vám: Mnohí sa budú pokúšať vojsť, a nebudú môcť. 25 Keď hospodár vstane a zatvorí dvere a vy zostanete vonku, začnete klopať na dvere a volať: "Pane, otvor nám!" A on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste!" 26 Vtedy začnete hovoriť: "Jedli sme s tebou a pili, na našich uliciach si učil." 27 Ale on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste; odíďte odo mňa všetci, čo pášete neprávosť!" 28 Tam bude plač a škrípanie zubami, až uvidíte, že Abrahám, Izák, Jakub a všetci proroci sú v Božom kráľovstve, a vy ste vyhodení von. 29 A prídu od východu i západu, od severu i od juhu a budú stolovať v Božom kráľovstve. 30 A tak sú poslední, ktorí budú prvými, a sú prví, ktorí budú poslednými.*" (Luk 13:24-30 SSV)“
    - **Inými slovami**: **Budhista**, ktorý miluje Boha a usiluje sa podľa svojho najlepšieho poznania žiť dokonale a sväto, je SPASENÝ – a naopak, **kresťan**, ktorý síce mysľou uveril v Krista, ale neuveril, že Božia spása stojí za zmenu života a žije starým spôsobom života, je ZATRATENÝ…
- **KRESŤANSTVO JE NAJLEPŠIA CESTA K SPÁSE – ale nie jediná!**
    - Resp.: **To, čo mi bežne chápeme pod pojmom „kresťanstvo“[16] je len vrcholom „univerzálneho kresťanstva“, ktoré existuje od počiatku sveta** a je prístupné vierou všetkým ľuďom na celom svete a v každom čase.
    - Byť kresťanom ešte neznamená, že nás nemôže „tromfnúť“ niekto, kto Krista podľa Mena síce vôbec nepozná, využíva niektorú „menej efektívnu“ cestu, ale uveril v Boha a žije podľa viery!

[16] Teda určité náboženstvo, jestvujúce zhruba 2000 rokov…